

Калініченко Поліна Володимирівна
Державний біотехнологічний університет
Науковий керівник – канд. іст. наук, проф. Міносян А.С.

НЕЗЛАМНИЙ МАРІУПОЛЬ

Війна торкнулась кожного міста нашої країни, але однією з найгарячіших точок став Маріуполь. Саме це місто, як і його захисники наразі є символом нескореності у боротьбі з російськими загарбниками, нашою гордістю та біллю.

Під час війни в Україні 2014 - 2022 року Маріуполь двічі страждав від російської агресії, яка розподілилася на два етапи. Перший з них розпочався у 2014 році, тоді місто було вперше окуповано 13 квітня. І хоч окупація тривала не довго, всього два місяці, це не завадило проведенню терористичних актів після звільнення, найбільший з яких стався 24 січня 2015 року. Тоді «Градами» було обстріляний цілий мікрорайон «Східний», через що 25 січня 2015 року, колишнім президентом України, було зазначено день жалоби.

З того моменту місто постійно відновлювалось. Це був справжній європейський куточок на узбережжі Азовського моря, до поки 24 лютого не розпочався вся другий етап "Спеціальної-воєнної операції".

Саме у Маріуполі перші вибухи пролунали о другій ночі. Обстріли, як й у 2014 році, розпочались з мікрорайонну «Східний», а у центрі міста, як й в інших його районах було досить тихо. Через те, що історія повторювалась, усі мешканці міста, зокрема і я, вважали, що все буде не так критично, але вже з 1-го березня місто перебувало в блокаді. Прильоти були по комунальних підприємствах, житлових будинках та навіть по чергах з людьми, а в магазинах кінчалась їжа. Вже з 7-го березня місто було повністю відірвано від цивілізації. Маріуполь залишився без зв'язку, світла, газу, води та опалення, у місті наступала гуманітарна катастрофа. Відтоді люди були змушені готувати на вулиці та ходити за питною водою до найближчих джерел або до моря, збирати сніг та дощову воду. Хоч зв'язку не було, але про всі новини у світі та місті люди знали, хто бачив на власні очі, хто через плітки, а хто з радіо, яке іноді потрапляло на українську хвилю. Так і ми дізналися про відомі на весь світ бомбардування пологового будинку і лікарні в центрі міста 9-го березня, а 16-го березня про бомбардування Драматичного театру, який використовували як бомбосховище більше ніж пів сотні людей.

З кожним днем ситуація у місті ставала страшнішою. Маріуполь щоденно зазнавав ударів, як з землі, так й з повітря й моря. Зелених коридорів, як обіцяли, не було, люди вибиралися з міста на свій страх і ризик як могли: пішки, на машинах поодиночі або колонами. Станом на 5 квітня півмільйонне місто було знищено на 95% та майже повністю підконтрольним стороні агресора, а кількість загиблих складала щонайменш 22 тисячі. Трупи лежали на дорогах, в скверах і під будинками, через що російська влада 6 квітня запустила мобільні крематорії.

Єдиною не підконтрольною для них територією залишався металургійний комбінат «Азовсталь», куди в останні тижні оборонці Маріуполя були змушені відійти й у надскладних умовах, у бункерах продовжувати тримати оборону. Вони стримували собою потужний натиск на всю Україну, не пропускаючи його на інші її території. Морпіхи, Азовці та інші захисники гідно виконували всі поставлені завдання, але 16-го травня Вищим військовим командуванням України було віддано наказ зберегти життя особового складу, залишившихся на Азовсталі. 20-го травня Маріуполь було остаточно захоплено, а оборонців міста взято у полон.

На сьогодні Маріуполь ще знаходиться під російською владою. Окупанти повертають місто у радянські часи, вводять фільтрацію населення та розповідають бредні про краще життя. Вони стирають історію Маріуполя та позбуваються останніх пам'ятних об'єктів, таких як стінопис присвячений трагедії війни 2014 року та меморіал «захисникам України». Вони намагаються приховати всі свої злочини, створюючи ілюзію відбудови міста, де у відремонтовані будинки заселяють воєнних та медичних працівників, приїхавших з Росії, а

мешканців міста й надалі залишають жити в напівзруйнованих будинках. Але не дивлячись на це, люди не здаються, вони створюють супротив, розвішують українську символіку та чекають на повернення України.

Як висновок, хочу сказати, що Маріуполь - це більше, ніж розтрошені будівлі. Маріуполь – це, насамперед, люди, незламні герої, які захищали та продовжують захищати нас, сотні тисяч маріупольців, які залишилися в місті та яких війна розкидала по всьому світу. Маріуполь живе в наших серцях, і допоки живуть маріупольці, живе й душа міста, живе надія на відродження та віра у повернення до України.

Кропивцов В.Ю.

*Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
Науковий керівник – канд. іст. наук, доц. Гончарова О.С.*

УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКІ ВІДНОСИНИ В ПЕРІОД НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ НАПРИКІНЦІ 1919 – ПОЧАТКУ 1920 РОКІВ

Невизначеність зовнішньої політики УНР наприкінці 1919 р. призвела до того, що республіка змушена була вести воєнні дії на всіх фронтах, головними з яких були: на сході – більшовицький, а на заході – польський. У грудні 1919 р. більшовики захопили Київ і на початку 1920 р. контролювали всю територію УНР, за винятком Волині і Західного Поділля, окупованих восени 1919 р. польськими військами. За таких обставин С. Петлюра вважав, що примирення з Польщею може врятувати справу української революції. 22 квітня 1920 р. між С. Петлюрою та Ю. Пілсудським був підписаний Варшавський договір, згідно з яким в обмін на визнання незалежної УНР і військову допомогу С. Петлюра погоджувався визнати українсько-польський кордон по річці Збруч і далі по Прип'яті до її гирла [2, с. 250]. Договір уклали таємно, про нього, крім С. Петлюри, не знали навіть інші члени Директорії. С. Петлюра визнав питання Східної Галичини внутрішньою справою Польщі, чим фактично перекреслив січневу угоду 1919 р. між УНР і ЗУНР про злуку. Для українців умови Варшавського договору були важкі. Найбільшою трагедією став розділ української території, що призвело до великих політичних розбіжностей серед українських політиків та населення. Водночас 24 квітня 1920 р. між УНР і Польщею була підписана військова конвенція. Польські і українські війська проголошувалися союзниками у спільних майбутніх військових операціях на більшовицькому фронті.

Скориставшись раптовістю наступу та значною воєнною перевагою, польські і українські війська вступили до Києва. Однак подальше просування цих військ було зупинено більшовиками. Контрнаступ Червоної армії змусив уряд Польщі звернутися до країн Антанти за допомогою. Становище на польсько-більшовицькому фронті розглядала Верховна Рада Антанти на конференції у місті Спа 5-16 липня 1920 р. У роботі конференції взяла участь делегація УНР в складі 9 чоловік. Західні держави обіцяли матеріальну і військову допомогу полякам, але на певних умовах. Зокрема, Польща вимушена була визнати кордон по так званій лінії Керзона [3, с. 191]. У липні-серпні 1920 р. Польща почала отримувати від країн Антанти значну допомогу. Тільки США направили у Польщу зброї і спорядження на 1,5 млрд. доларів (200 танків, 300 літаків та ін.) [2, с. 252]. Однак й це не змогло кардинально вплинути на ситуацію.

22 липня, коли більшовицькі війська підійшли до визначеного у «Декларації» кордону Польщі, її уряд був змушений звернутися до більшовицького уряду Росії з пропозицією про переговори. Делегація Польщі, очолювана В. Врублевським, зустрілася 1 серпня в Барановичах із представниками командування Червоної армії. Однак відсутність повноважень для ведення переговорів у польської і радянської делегації призвели до їх зриву. Уряд Польщі 7 серпня знову заявив про готовність послати своїх представників у Мінськ «для ведення водночас переговорів про попередні умови і про перемир'я» [1, с. 96]. Польська делегація у складі Я. Домбського, М. Барліцького, С. Грабського, В. Керніка, Л.